

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ภาค ๔

ลักษณะ ๒ ฎีกา

ดร.จิตฤดี วีระเวสส์

ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา

ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๖ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๑๗ ถึง ๒๒๑ คู่ความที่มีอำนาจฎีกาคัดค้านคำพิพากษา หรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ภายในหนึ่งเดือน นับแต่วันอ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นให้คู่ความฝ่ายที่ฎีกาฟัง

ฎีกานั้น ให้ยื่นต่อศาลชั้นต้น และให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๙๘ มาตรา ๒๐๐ และมาตรา ๒๐๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ บัญญัติว่า “ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลล่างหรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อย และให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินห้าปี หรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับแต่โทษจำคุกไม่เกินห้าปี ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ในคดีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลล่างหรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำคุกจำเลยเกินห้าปี ไม่ว่าจะมิโทษอย่างอื่นด้วยหรือไม่ ห้ามมิให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง”

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๑. ข้อจำกัดสิทธิฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘

๑.๑ มาตรา ๒๑๘ ทั้งสองวรรค ใช้ในกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลล่าง หรือเพียงแต่แก้ไขเล็กน้อยเท่านั้น

หากศาลอุทธรณ์แก้ไขมาก หรือพิพากษากลับ ย่อมไม่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๔๘๘/๒๕๕๗ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๖ วรรคสอง จำคุก ๒ ปี และปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษาแก้ให้ลงโทษตามมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง จำคุก ๓ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ แก้เฉพาะวรรคในมาตรา ๖๖ และแก้โทษด้วยนั้น โดยความผิดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองของพระราชบัญญัติดังกล่าวมีอัตราโทษขั้นต่ำและขั้นสูงต่างกันมาก ซึ่งความผิดตามวรรคหนึ่งนั้น มีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสี่ปี ขั้นสูงสิบห้าปี หรือปรับขั้นต่ำแปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท แต่วรรคสองมีอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำสี่ปี ขั้นสูงจำคุกตลอดชีวิต และปรับขั้นต่ำสี่แสนบาท ขั้นสูงห้าล้านบาท การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ แก้วรรคและแก้โทษในกรณีความผิดตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๖ นั้น เป็นการแก้ไขมาก ไม่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๑๒๑/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๓ ในความผิดฐานเป็นตัวการในการกระทำความผิดฐานร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง วรรคสาม (๒), ๖๖ วรรคสาม ประกอบ ป.อ. มาตรา ๘๓ จำคุกจำเลยที่ ๓ ตลอดชีวิต และปรับ ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยที่ ๓ กระทำความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดฐานดังกล่าวตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสาม (๒), ๖๖ วรรคสาม ประกอบ ป.อ. มาตรา ๘๖ เปลี่ยนโทษจำคุกตลอดชีวิตเป็นโทษจำคุก ๕๐ ปี ตาม ป.อ. มาตรา ๕๓ คงจำคุกจำเลยที่ ๓ มีกำหนด ๓๓ ปี ๔ เดือน และปรับ ๗๐๐,๐๐๐ บาท เป็นการพิพากษาแก้ทั้งบทและโทษ จึงเป็นการแก้ไขมาก ไม่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๑.๒ เมื่อเข้าเกณฑ์ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงแล้ว ต้องพิจารณาต่อไปว่าเข้าเกณฑ์ต้องห้ามฎีกาในวรรคใด เพราะจะมีผลทางกฎหมายต่างกัน

๑.๒.๑ หากศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน ๕ ปี ย่อมเข้าเกณฑ์ต้องห้ามฎีกาตามมาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งห้ามคู่ความ (ทั้งโจทก์และจำเลย) มิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๓๐๒/๒๕๖๒ โจทก์บรรยายฟ้องและขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๑, ๑๕๗, ๘๓ ศาลชั้นต้นเห็นว่า การกระทำของจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ เป็นความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๑ ประกอบมาตรา ๘๓ อันเป็นบทความผิดเฉพาะแล้วย่อมไม่เป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นบททั่วไปอีก ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษาแก้ความผิดในส่วนของจำเลยที่ ๒ เป็นว่า จำเลยที่ ๒ ผิดตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๗ โดยเห็นว่า โจทก์ไม่ได้บรรยายฟ้องและนำสืบว่าจำเลยที่ ๒ เป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ทำ จัดการ และรักษาทรัพย์ ตาม ป.อ. มาตรา ๑๕๑ จำเลยที่ ๒ คงมีความผิดตามมาตรา ๑๕๗ ดังนี้ เป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ เพียงแต่ปรับบทลงโทษจำเลยที่ ๒ ให้ถูกต้องและลงโทษจำคุกจำเลยที่ ๒ มีกำหนด ๓ ปี ซึ่งไม่เกินห้าปี จึงเป็นการแก้ไขเล็กน้อย ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง ที่ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่วินิจฉัยให้

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๖๓๘/๒๕๖๑ คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๖ วรรคสอง จำคุก ๒ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๓๖ วรรคแรก (เดิม) จำคุก ๑ ปี เป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษาแก้วรรคของความผิดในบทมาตราเดียวกัน ไม่ถึงเป็นการแก้บทความผิด แม้จะแก้โทษด้วยก็เป็นการแก้ไขเล็กน้อย และคงให้ลงโทษจำคุกไม่เกินห้าปี จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๑.๒.๒ หากศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๕ ปี ย่อมเข้าเกณฑ์ต้องห้ามฎีกาตามมาตรา ๒๑๘ วรรคสอง ซึ่งต้องห้ามฎีกาเฉพาะโจทก์ (รวมถึงโจทก์ร่วม) แต่ไม่ห้ามจำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ฎีกาที่ ๒๑๑๐/๒๕๕๘ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายืนตามศาลล่างให้จำคุกจำเลยเกินห้าปี โจทก์จึงต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคสอง ข้อห้ามฎีกาดังกล่าวนี้ย่อมใช้บังคับโจทก์ร่วมด้วย เพราะ ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๑๔) ได้นิยามศัพท์คำว่า “โจทก์” ไว้ว่า หมายความว่าพนักงานอัยการ หรือผู้เสียหายซึ่งฟ้องคดีอาญาต่อศาล หรือทั้งคู่ในเมื่อพนักงานอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วมกัน

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๖๐๒๘/๒๕๕๒ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๔๐ ตี, ๘๓ ลงโทษจำคุก ๙ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาแก้เป็นว่าจำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๔๐ วรรคแรก ประกอบมาตรา ๓๔๐ ตี ลงโทษจำคุก ๙ ปี จึงเป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาแก้เฉพาะจากความผิดฐานปล้นทรัพย์โดยผู้กระทำความผิดคนหนึ่งมีอาวุธติดตัวไปด้วย เป็นความผิดฐานปล้นทรัพย์โดยไม่ประกอบด้วยเหตุจรรยา คือ ขณะกระทำผิดจำเลยกับพวกไม่มีอาวุธ อันเป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ แก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๕ ปีคดีจึงต้องห้ามมิให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคสอง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๑.๓ หลักในการนับกำหนดโทษจำคุกตามมาตรา ๒๑๘ (นำไปใช้กับมาตรา ๒๑๙ ด้วย)

➢ การนับกำหนดโทษจำคุกตามมาตรา ๒๑๘, ๒๑๙ ในการวินิจฉัยว่าคดีต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงหรือไม่นั้น ให้พิจารณาดังนี้

๑.๓.๑ ห้ามมิให้คำนวณกำหนดเวลาที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยรวมเข้าด้วย

๑.๓.๒ ห้ามมิให้คำนวณกำหนดเวลาที่ศาลมีคำพิพากษาบวกลงโทษที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนรวมเข้าด้วย เพราะไม่ใช่การใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดโทษ แต่เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ศาลที่พิพากษาคดีหลังต้องบวกลงโทษที่รอในคดีก่อนเข้าด้วยกัน (ฎีกาที่ ๗๘๓๘/๒๕๕๗)

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๖๒๔๒/๒๕๔๔ ศาลชั้นต้นลงโทษจำเลยฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายจำคุก ๕ ปี และฐานจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนจำคุก ๕ ปี รวมจำคุก ๑๐ ปี เพิ่มโทษจำคุกกึ่งหนึ่งเป็นจำคุก ๑๕ ปี เมื่อลดโทษให้จำเลยกึ่งหนึ่งแล้วคงให้จำคุก ๗ ปี ๖ เดือน กับให้บวกโทษของจำเลยที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีนี้ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายืน จึงมีผลเท่ากับว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ยังคงให้ลงโทษจำคุกจำเลยแต่ละกระทงไม่เกิน ๕ ปี จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

หมายเหตุ การพิจารณาว่าคดีต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ ต้องพิจารณาตามโทษที่เป็นรายกระทง มิใช่พิจารณาโทษที่รวมทั้งคดี (ฎีกาที่ ๔๔๔/๒๕๖๓)

ฎีกาที่ ๑๒๐๙/๒๕๖๓ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยฐานมีเลื่อยโซ่ยนต์ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จำคุก ๖ เดือน ฐานเข้าไปยึดถือครอบครองทำประโยชน์ ก่อสร้าง แผ้วถาง ทำให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ และฐานทำไม้หวงห้ามภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม ป.อ. มาตรา ๙๐ จำคุก ๕ ปี ฐานมีไม้หวงห้ามอันยังไม่ได้แปรรูป จำคุก ๕ ปี รวมจำคุก ๑๐ ปี ๖ เดือน ลดโทษให้ตาม ป.อ. มาตรา ๗๘ กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๕ ปี ๓ เดือน ให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทนและบริวารออกไปจากเขตป่าสงวนแห่งชาติ และให้ชดเชยค่าเสียหาย ๔๕๗,๒๓๖.๒๗ บาท แก่รัฐ ริมของกลาง ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่พิพากษาให้จำเลยชดเชยค่าเสียหายแก่รัฐเป็นเงิน ๔๕๗,๒๓๖.๒๗ บาท นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น เป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษาแก้เฉพาะคดีส่วนแบ่งเท่านั้น คดีในส่วนอาญา ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษายืน

ข้อจำกัดสิทธิในการปฏิกา (ต่อ)

เท่ากับลงโทษจำคุกจำเลยแต่ละกระทงไม่เกินห้าปี แม้รวมโทษทุกกระทงแล้วจะจำคุกรวม ๕ ปี ๓ เดือน ซึ่งเกินกว่าห้าปีก็ตาม ก็ต้องห้ามมิให้จำเลยปฏิกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง เพราะการพิจารณาว่าคดีต้องห้ามปฏิกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวพิจารณาตามโทษที่เป็นรายกระทงมิใช่พิจารณาโทษที่รวมทั้ง คดี เมื่อโทษที่ลงแก่จำเลยในคดีนี้แต่ละกระทงจำคุกไม่เกินห้าปีจึงต้องห้ามปฏิกาในปัญหา ข้อเท็จจริงทุกกระทง จำเลยจึงมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ผู้พิพากษาอนุญาตให้ปฏิกาในปัญหา ข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ การที่ศาลชั้นต้นสั่งในคำร้องดังกล่าวว่า เป็นกรณีศาล อุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษาแก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำคุกเกิน ๕ ปี ไม่ต้องห้ามจำเลยปฏิกาใน ปัญหาข้อเท็จจริง จึงไม่จำต้องมีการรับรองในปฏิกา ยกคำร้อง และมีคำสั่งรับปฏิกาของจำเลยนั้น จึงเป็นกรณีสั่งโดยผิดหลงและเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ ถือว่าศาลชั้นต้น ไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาคดี ศาลฎีกามีอำนาจที่จะยกขึ้น วินิจฉัย โดยให้เพิกถอนคำสั่งและการดำเนินการดังกล่าวของศาลชั้นต้นที่ไม่ชอบเสียได้และ สั่งให้ศาลชั้นต้นดำเนินการให้ถูกต้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๐๘ (๒) ประกอบมาตรา ๒๒๕

ข้อจำกัดสิทธิในการปฏิกา (ต่อ)

๑.๔ กรณีที่มีการลดโทษต้องถือ "โทษสุทธิ" หลังจากลดโทษด้วยเหตุต่าง ๆ แล้ว ปฏิกาที่ ๗๐๗๔/๒๕๓๗ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๗ วรรคหนึ่ง, ๘๓ ขณะกระทำผิดจำเลยอายุ ๑๕ ปี ลดมาตราส่วนโทษให้กึ่งหนึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๗๕ แล้ว จำคุก ๒ ปี จำเลยให้การรับสารภาพ มีเหตุบรรเทาโทษลดโทษให้กึ่ง หนึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๗๘ คงจำคุก ๑ ปี ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขเพียงว่าให้จัดการ ตาม ป.อ. มาตรา ๗๕ ประกอบด้วยมาตรา ๗๔ (๕) โดยส่งตัวจำเลยไปฝึกและอบรมที่ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีกำหนด ๑ ปี จึงเป็นการแก้ไขคำพิพากษา ศาลชั้นต้นเพียงเล็กน้อย จำเลยปฏิกาขอให้ศาลรอลงอาญาให้จำเลยหรือให้ศาลมอบตัว จำเลยให้แก่มารดาเพื่อควบคุมความประพฤติของจำเลย เป็นการปฏิกาโต้แย้งดุลพินิจ ในการกำหนดโทษ เป็นปฏิกาในปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามปฏิกาตามป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๑.๕ กรณีไม่มีการเพิ่มโทษจำเลยฐานไม่เซ็ดหลาบต้องนำกำหนดโทษที่ศาลเพิ่ม
แก้จำเลยมารวมคำนวณเข้าด้วย

ฎีกาที่ ๔๑๘๙/๒๕๕๐ (ปชญ) การที่จะพิจารณาว่าคดีใดต้องห้ามฎีกาในปัญหา
ข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง หรือไม่นั้น **ต้องพิจารณาเป็น**
รายการของความผิดและกำหนดโทษสุดท้ายที่จำเลยได้รับ ซึ่งการเพิ่มโทษ
จำเลยในความผิดใด โทษที่เพิ่มขึ้นก็ย่อมรวมเป็นโทษที่ศาลจะนำไปกำหนด
โทษสุดท้ายที่จำเลยได้รับในความผิดนั้น ดังนั้น จึงต้องนำการเพิ่มโทษมา
คำนวณในการใช้สิทธิฎีกาด้วย ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ กำหนดโทษสุดท้ายที่
จำเลยที่ ๑ ได้รับให้จำคุกแต่ละกระทงเกิน ๕ ปี จึงไม่ต้องห้ามฎีกาในปัญหา
ข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๑.๖ กรณีศาลเยาวชนเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งตัวจำเลยไปรับการฝึกอบรม ไม่ถือเป็นการลงโทษและ
ต้องถือว่าเป็นกรณีจำคุกไม่เกิน ๕ ปี เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษายืน คู่ความต้องห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ.
มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ ๕๐๕-๕๐๖/๒๕๖๑ ความผิดฐานกระทำชำเราผู้เสียหายที่ ๒ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมี
ความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๗๗ วรรคสาม จำคุก ๖ ปี เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งตัวไปฝึกอบรมขั้นต่ำ
ไม่น้อยกว่า ๕ ปี ชั้นสูงไม่เกินกว่า ๗ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้เปลี่ยนโทษจำคุก
เป็นส่งตัวไปฝึกอบรมกำหนดขั้นต่ำไม่น้อยกว่า ๑ ปี ชั้นสูงไม่เกิน ๒ ปี อันเป็นการพิพากษาแก้ไข
เฉพาะระยะเวลาการฝึกอบรม ซึ่งไม่ใช่โทษตาม ป.อ. มาตรา ๑๘ จึงเป็นการแก้ไขเล็กน้อยและต้อง
ถือว่าศาลล่างทั้งสองพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน ๕ ปี ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหา
ข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง ประกอบ พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธี
พิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๖ ที่โจทก์ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยตามคำ
พิพากษาศาลชั้นต้น เป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการกำหนดโทษเป็นปัญหาข้อเท็จจริง จึงต้องห้ามมิให้
ฎีกา ตามบทบัญญัติดังกล่าว ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

หมายเหตุ การรอกการกำหนดโทษและคุมความประพฤติไว้ไม่ถือว่าเป็นการลงโทษ ต้องถือว่าศาลชั้นต้นมิได้พิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๕ ปี

ฎีกาที่ ๙๔๖/๒๕๖๒ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานร่วมกันทำร้ายร่างกายผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๕ ประกอบมาตรา ๘๓ แต่ให้รอกการกำหนดโทษและคุมประพฤติไว้ จึงไม่เป็นการลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๑๘ และต้องถือว่าศาลชั้นต้นมิได้พิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๕ ปี เมื่อศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษพิพากษายืน จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง ประกอบ พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๑๘๒/๑ ที่จำเลยฎีกาพยานหลักฐานโจทก์ฟังไม่ได้ว่า จำเลยกระทำความผิด เป็นฎีกาโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง จึงต้องห้ามฎีกา

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๑.๗ ศาลชั้นต้นลงโทษจำคุก ศาลอุทธรณ์เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทน เป็นการแก้ไขเล็กน้อย ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง

ฎีกาที่ ๕๒๑๖/๒๕๕๖ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย ๑ เดือน ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษาแก้เป็นว่า ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นลงโทษกักขังจำเลยแทนโทษจำคุก มีกำหนด ๑ เดือน จึงเป็นกรณีที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษาแก้ไขเล็กน้อย คดีจึงต้องห้ามมิให้จำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง ที่จำเลยฎีกาขอให้รอกการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยนั้น เป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการลงโทษของศาลอุทธรณ์ภาค ๒ เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามตามบทบัญญัติดังกล่าว

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๕๕๕๓/๒๕๓๙ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย ๑๕ วัน และบวกโทษจำคุกที่รอการลงโทษไว้อีก ๑๕ วัน รวมจำคุก ๓๐ วัน ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ไขหลังโทษกักขัง ๓๐ วัน แทน เป็นการแก้ไขเล็กน้อย ต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง การที่จำเลยฎีกาขอให้รอกการลงโทษเป็นฎีกาดุลพินิจในการวางโทษจำเลยของศาลอุทธรณ์ จึงเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ทั้งการที่ศาลอุทธรณ์เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังแทนตาม ป.อ. มาตรา ๒๓ นั้น ไม่อาจนำโทษจำคุกที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนมาบวกเข้ากับโทษในคดีนี้ได้ เพราะตาม ป.อ. มาตรา ๕๘ คำว่า "และศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิด" นั้น หมายความว่าจำเลยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจริง ๆ ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา ศาลฎีกามีอำนาจชี้วินิจฉัยได้

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๑.๘ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ ทั้งสองวรรค ห้ามฎีกาเฉพาะในปัญหาข้อเท็จจริงเท่านั้น หากเป็นปัญหาข้อกฎหมาย คู่ความย่อมไม่ต้องห้ามฎีกา

ฎีกาที่ ๒๙๙๓/๒๕๓๐ แม้โจทก์จะต้องห้ามมิให้ฎีกาในข้อเท็จจริงก็ตาม แต่ฎีกาของโจทก์ที่ว่าศาลอุทธรณ์นับอายุของผู้เสียหายคลาดเคลื่อนเป็นการวินิจฉัยข้อเท็จจริงผิดจากพยานหลักฐานในสำนวน ไม่ชอบด้วยกระบวนการพิจารณานั้น เป็นข้อกฎหมาย จึงไม่ต้องห้ามฎีกา

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๑.๙ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ ให้ความสำคัญกับโทษจำคุกตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ โดยไม่ต้องคำนึงถึงโทษที่ศาลชั้นต้นลงแก่จำเลย หมายถึงให้ดูโทษที่ศาลอุทธรณ์กำหนดเป็นหลัก คือ ถ้าลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน ๕ ปี ต้องห้ามทั้งโจทก์และจำเลยฎีกาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง ฎีกาที่ ๗๙๖-๗๙๗/๒๕๑๘ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราให้จำคุก ๑๐ ปี ศาลอุทธรณ์ฟังข้อเท็จจริงอย่างเดียวกับศาลชั้นต้นแต่เห็นว่าจำเลยอายุ ๑๖ ปี พิพากษาแก้โดยลดมาตราส่วนโทษให้กึ่งหนึ่งตาม ป.อ. มาตรา ๗๕ ให้จำคุก ๕ ปี ดังนี้ เป็นการแก้ไขเล็กน้อย ต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

แต่ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาจำคุกจำเลยเกิน ๕ ปี ห้ามเฉพาะโจทก์ฎีกาในข้อเท็จจริง แต่ไม่ห้ามจำเลยตามมาตรา ๒๑๘ วรรคสอง โดยไม่ต้องสนใจว่าศาลชั้นต้นจะลงโทษจำคุกจำเลยมากี่ปี

ฎีกาที่ ๘๓๔๔/๒๕๔๔ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยทั้งสองตลอดชีวิตฐานร่วมกันข่มขืนกระทำชำเราอันมีลักษณะโหดร้ายและลงโทษประหารชีวิตฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่นเพื่อปกปิดความผิดอื่น ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษาแก้โดยลดโทษให้หนึ่งในสามลงโทษจำคุก ๓๓ ปี ๔ เดือน และจำคุกตลอดชีวิตตามลำดับ จึงเป็นการแก้ไขเฉพาะโทษ กรณีเป็นการแก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำคุกจำเลยทั้งสองเกิน ๕ ปี ดังนี้ ที่โจทก์ร่วมฎีกาว่าจำเลยทั้งสองให้การรับสารภาพเพราะจำนนต่อหลักฐาน ขอให้ลงโทษจำเลยทั้งสองตายตกไปตามกัน อันหมายถึงให้ลงโทษประหารชีวิตซึ่งเป็นฎีกาดุลพินิจในการลงโทษ เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง จึงต้องห้ามมิให้โจทก์ซึ่งหมายความถึงโจทก์ร่วมด้วยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคสอง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ส่วนความผิดฐานร่วมกันชิงทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษประหารชีวิต ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษาแก้เป็นจำเลยทั้งสองร่วมกันลักทรัพย์ในเคหสถานเวลากลางคืนลดโทษให้คนละหนึ่งในสามแล้ว คงจำคุก ๔ ปี เป็นการแก้ทัณฑ์และโทษกรณีเป็นการแก้ไขมาก จึงไม่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๗๔๙๙/๒๕๕๓ แม้ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นทั้งบทความผิดและแก้โทษที่ลงแก้จำเลยทั้งสอง แต่ก็เป็นการแก้ไขเพียงปรับวรรคของบทความผิดให้ถูกต้อง โดยมีได้แก่ฐานความผิด ถือว่าเป็นการแก้ไขเล็กน้อยและให้ลงโทษจำคุกจำเลยทั้งสองเกินห้าปี ต้องห้ามมิให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคสอง ฎีกาของโจทก์เป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการกำหนดโทษ เป็นฎีกาปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ บัญญัติว่า “ในคดีที่ศาล
ชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินสองปี
หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าศาล
อุทธรณ์ยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกำหนดที่ว่ามานี้
ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง แต่ข้อห้าม
นี้มีให้ใช้แก่จำเลยในกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษา
แก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลย”

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

หลักห้ามคู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙

- ศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
- ศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกำหนดที่ว่ามานี้
- ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง
- ยกเว้น จำเลยฎีกาในข้อเท็จจริงได้ ถ้าศาลอุทธรณ์แก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลย

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๗๓๐/๒๕๖๑ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยฐานมีอาวุธปืนโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จำคุก ๑ ปี ฐานพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาต จำคุก ๖ เดือน ฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส จำคุก ๑ ปี รวมจำคุก ๒ ปี ๖ เดือน จำเลยรับสารภาพ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๑๕ เดือน ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษาแก้เป็นว่า ฐานมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ให้ลงโทษปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท ฐานพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท และฐานประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส ปรับ ๖,๐๐๐ บาท อีกสถานหนึ่ง รวมเป็นปรับ ๓๖,๐๐๐ บาท เมื่อลดโทษกึ่งหนึ่งแล้ว คงปรับ ๑๘,๐๐๐ บาท แล้วรอกการลงโทษจำคุกและคุ้มครองประพฤติดของจำเลยไว้ อันเป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๕ ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินกระหังละ ๒ ปี และปรับไม่เกินกระหังละ ๕๐,๐๐๐ บาท จึงห้ามมิให้โจทก์ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๖๖๑/๒๕๖๑ ความผิดฐานเก็บของป่า ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยทั้งสองคนละ ๑ ปี ลดโทษกึ่งหนึ่งคงจำคุกคนละ ๖ เดือน ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยทั้งสองไม่มีความผิดฐานเก็บของป่า แต่ยังคงมีความผิดฐานยึดถือครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินหรือกระทำความผิดด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ให้ปรับจำเลยทั้งสองคนละ ๒๐,๐๐๐ บาท อีกสถานหนึ่ง ลดโทษกึ่งหนึ่งคงปรับคนละ ๑๐,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอกการลงโทษไว้ ๑ ปี ดังนี้ แม้ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ จะได้รับรอกการลงโทษจำคุกแก่จำเลยทั้งสองอันเป็นการแก้ไขมากกว่าตามแต่เมื่อศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยทั้งสองไม่เกิน ๒ ปี คดีจึงต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ที่โจทก์ฎีกาขอให้ไม่รอกการลงโทษนั้น เป็นฎีกาโต้แย้งดุลพินิจในการกำหนดโทษเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามฎีกาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายมาตราดังกล่าว ที่ศาลชั้นต้นสั่งรับฎีกาโจทก์ในข้อนี้มานั้นไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

หมายเหตุ หากพิจารณาด้านจำเลย จะเห็นว่าแม้จะเป็นการแก้ไขมาก แต่ก็ไม่มี การเพิ่มเติมโทษจำเลยแต่อย่างใด จำเลยก็ไม่อาจฎีกาในข้อเท็จจริงได้เช่นกัน

ฎีกาที่ ๑๖๓๘/๒๕๖๑ ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่น ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๙๕ จำคุก ๒ เดือน ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๙๑ (เดิม) จำคุก ๑ เดือน เป็นการแก้ไขทั้งบท และโทษอันเป็นการแก้ไขมาก แต่มิได้เพิ่มเติมโทษจำเลย ทั้งศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ยังคงลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกินสองปี จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ จำเลยฎีกาในข้อที่ศาลชั้นต้นสั่งไม่รับฎีกาว่า พยานหลักฐานของ โจทก์ฟังไม่ได้ว่าจำเลยกระทำความผิดตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๓ เป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลอุทธรณ์ภาค ๓ อันเป็นฎีกาใน ปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามฎีกาตามบทบัญญัติดังกล่าว

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๖๔๙๙/๒๕๕๕ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานมี เมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้ โทษฯ มาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง, ๑๐๐/๒ จำคุก ๒ ปี และศาลอุทธรณ์ ภาค ๔ พิพากษาแก้เป็นว่า จำเลยมีความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ ครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต ตาม พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา ๖๗, ๑๐๐/๒ ลดโทษกึ่งหนึ่งแล้ว จำคุก ๓ เดือน ปรับ ๕,๐๐๐ บาท และรอกการลงโทษ เป็นกรณีศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ลงโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี และปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท จึงต้องห้าม มิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๒.๑ หากศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์แม่เพียงศาลใดศาลหนึ่งลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๒ ปี หรือปรับเกิน ๔๐,๐๐๐ บาท คู่ความย่อมสามารถฎีกาในข้อเท็จจริงได้ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙

๒.๒ แม้ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ทั้งบทและโทษอันเป็นการแก้ไขมาก แต่ถ้าไม่ได้เพิ่มเติมโทษจำเลย ย่อมฎีกาในข้อเท็จจริงไม่ได้

ฎีกาที่ ๑๕๗๓๔/๒๕๕๗ ความผิดฐานเสพเมทแอมเฟตามีนของจำเลยที่ ๒ นั้น แม้ศาลอุทธรณ์รื้อการลงโทษจำคุกจำเลยที่ ๒ อันเป็นการแก้ไขมากก็ตาม แต่เมื่อศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน ๒ ปี คดีจึงต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ เมื่อโจทก์ฎีกาขอให้ไม่รื้อการลงโทษนั้นเป็นการโต้แย้งดุลพินิจในการกำหนดโทษ จึงเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงและต้องห้ามฎีกาตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๒.๓ โจทก์ร่วมมีฐานะเป็นโจทก์เช่นเดียวกัน จึงต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๑๙ ด้วย

ฎีกาที่ ๒๘๗๕/๒๕๕๗ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษฐานพาอาวุธปืนไปในเมืองและหมู่บ้านโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจำคุก ๖ เดือน ฐานบุกรุกจำคุก ๖ เดือน ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๖ เดือน ศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษาลดโทษกึ่งหนึ่งแล้ว คงปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท อีกสถานหนึ่ง โทษจำคุกให้รื้อการลงโทษ ๒ ปี ดังนี้ แม้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๖ จะได้รื้อการลงโทษจำคุกจำเลยอันเป็นการแก้ไขมากก็ตาม แต่เมื่อศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๖ พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน ๒ ปี คดีนี้จึงต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ที่โจทก์ร่วมฎีกาขอให้ไม่รื้อการลงโทษนั้น เป็นฎีกาโต้แย้งดุลพินิจในการกำหนดโทษเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงต้องห้ามฎีกาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายมาตราดังกล่าว

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๒.๔ หากศาลอุทธรณ์แก้ไขมากและยังเป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลยอีก จำเลยฎีกาในข้อเท็จจริงได้ ไม่ต้องห้าม

ฎีกาที่ ๖๑๒๑/๒๕๔๘ ศาลชั้นต้นวางโทษจำคุกจำเลย ๔ เดือน และปรับ ๔๐,๐๐๐ บาท รอการลงโทษจำคุกไว้ ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ แก้เป็นจำคุก ๖ เดือน ไม่รอการลงโทษเป็นการแก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลย จึงไม่ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง

ฎีกาที่ ๒๖๙๕/๒๕๔๘ ความผิดฐานเป็นผู้จัดให้มีการเล่นพนัน ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ ให้ปรับสถานเดียว ๑,๐๐๐ บาท ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษาแก้เฉพาะโทษเป็นจำคุกสถานเดียวมีกำหนด ๑ เดือน แต่ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังแทน เป็นกรณีแก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลย ไม่ต้องห้ามจำเลยที่ ๑ ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๒.๕ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ไม่ห้ามโจทก์และจำเลยฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย

๓. กรณีที่ถือว่าศาลอุทธรณ์แก้ไขเล็กน้อย

การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้นในเรื่องอื่น ๆ ที่มีใช้เป็นการแก้บทความผิดและโทษ ถือว่าเป็นการแก้ไขเล็กน้อย เช่น

- แก้จากความผิดหลายกรรมเป็นความผิดกรรมเดียว (ฎีกาที่ ๘๐๕๓/๒๕๕๓)
- แก้เรื่องริบทรัพย์ (ฎีกาที่ ๙๒๘๐/๒๕๕๑)
- แก้จำนวนเงินที่ให้จำเลยใช้คืน (ฎีกาที่ ๑๑๖๔/๒๕๓๑)
- แก้เรื่องนับโทษต่อจากคดีอื่น (ฎีกาที่ ๒๖๒/๒๕๑๕)
- แก้เรื่องเพิ่มโทษจำเลยฐานไม่เช็ดหลาบ (ฎีกาที่ ๘๕๖๑/๒๕๕๓)

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๒๒๐/๒๕๔๗ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๑๗ วรรคสาม, ๒๗๗ วรรคแรก เรียงกระทงลงโทษตาม ป.อ. มาตรา ๙๑ ฐานพรากเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปี จำคุก ๕ ปี ฐานกระทำชำเราเด็กหญิงอายุยังไม่เกินสิบห้าปี จำคุก ๔ ปี รวมจำคุก ๙ ปี เพิ่มโทษจำเลยหนึ่งในสามตาม ป.อ. มาตรา ๙๒ รวมจำคุก ๑๒ ปี ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามฟ้องลงโทษจำคุกจำเลยรวม ๒ กระทง เช่นเดิม เพียงแต่ให้ยกคำขอที่ให้เพิ่มโทษ โจทก์มิได้ฎีกาในข้อที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ไม่เพิ่มโทษ จึงมีผลเท่ากับว่าศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นในเรื่องไม่เพิ่มโทษซึ่งเป็นการแก้ไขเล็กน้อย และยังคงให้ลงโทษจำคุกจำเลยแต่ละกระทงไม่เกิน ๕ ปี จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง จำเลยฎีกาว่าไม่ได้กระทำผิดทั้งสองฐานความผิดจึงเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง จึงต้องห้ามตามบทกฎหมายดังกล่าว

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

กรณีศาลชั้นต้นพิพากษาปรับสถานเดียวและให้ริบของกลาง ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เพียงว่าให้คืนของกลางแก่จำเลย เป็นการแก้ไขเพียงเล็กน้อย ฎีกาที่ ๖๕๖๖/๒๕๖๒ อาวุธปืนของกลางเป็นอาวุธปืนมีทะเบียนจึงไม่ใช่ทรัพย์สินที่มีไว้เป็นความผิดที่กฎหมายกำหนดให้ต้องริบเสียทั้งสิ้นตาม ป.อ. มาตรา ๓๒ แต่เป็นทรัพย์สินซึ่งจำเลยได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดซึ่งศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะสั่งให้ริบหรือไม่ริบก็ได้ ตาม ป.อ. มาตรา ๓๓ (๑) คดีนี้ศาลชั้นต้นลงโทษปรับจำเลยสถานเดียว และริบอาวุธปืนของกลาง ศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิพากษาแก้เฉพาะให้คืนอาวุธปืนของกลางแก่จำเลยเท่านั้น จึงเป็นการพิพากษาแก้ไขเล็กน้อย ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๓.๑ การที่ศาลอุทธรณ์แก้ไขวรรคความผิดให้ชัดเจน ไม่ใช่การแก้บทความผิด แม้จะมีการแก้ไขโทษด้วย ก็เป็นการแก้ไขเล็กน้อย

ฎีกาที่ ๒๐๕๒/๒๕๓๓ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยฐานมีกัญชาไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย (เดิม) จำคุก ๖ เดือน ฐานจำหน่ายกัญชา (เดิม) จำคุก ๒ เดือน ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่าให้ลงโทษจำเลยฐานมีกัญชาไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย จำคุก ๑ ปี ฐานจำหน่ายกัญชาจำคุก ๑ ปี โดยพิพากษาแก้เฉพาะอัตราโทษ ส่วนบทลงโทษคงเดิมเพียงแต่ระบุวรรคให้ชัดเจน เป็นการแก้ไขเล็กน้อย ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๔. กรณีที่ถือว่าศาลอุทธรณ์แก้ไขมาก

๔.๑.๑ ศาลอุทธรณ์แก้ไขทั้งบทความผิดและโทษ เช่น แก้เป็นเรื่องป้องกัน จำเป็น หรือบันดลโทษะ ถือว่าเป็นการแก้บทแล้ว และถ้าแก้จากไม่รอกเป็นรอกการลงโทษ ก็เป็นการเพิ่มเติมโทษด้วย

๔.๒ ศาลอุทธรณ์แก้เรื่องรอกการลงโทษ

๔.๒.๑ กรณีศาลอุทธรณ์แก้จากไม่รอกการลงโทษเป็นให้รอกการลงโทษ เป็นการแก้ไขมาก แต่ไม่เพิ่มเติมโทษจำเลย

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๒๙๒/๒๕๔๗ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำเลยให้จำคุกกระหนงละ ๒ เดือน รวม ๔ กระหนง จำคุก ๘ เดือน ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๔ เดือน ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษาแก้เป็นว่าให้จำคุกกระหนงละ ๑ เดือน และปรับกระหนงละ ๒,๐๐๐ บาท รวม ๔ กระหนง เป็นจำคุก ๔ เดือน ปรับ ๘,๐๐๐ บาท ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๒ เดือน ปรับ ๔,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอกการลงโทษไว้ ๒ ปี เป็นกรณีศาลชั้นต้นพิพากษาให้ลงโทษจำคุกจำเลยแต่ละกระหนงไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อศาลอุทธรณ์ยังคงลงโทษจำเลยไม่เกินกำหนดดังกล่าว คดีนี้จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ การที่โจทก์ฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จึงเท่ากับว่าเป็นการฎีกาขอให้เพิ่มเติมโทษจำเลยและไม่รอกการลงโทษ ฎีกาของโจทก์จึงเป็นฎีกาโต้แย้งดุลพินิจของศาลว่าสมควรลงโทษจำเลยเพียงใด จึงเป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามมิให้ฎีกาตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๔.๒.๒ ศาลอุทธรณ์แก้จากรอกการลงโทษเป็นไม่รอกการลงโทษ เป็นการแก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๗๒๙/๒๕๓๓ (ปชญ) ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษฯ ฐานมีกัญชาไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต (เดิม) ให้จำคุก ๔ เดือน ปรับ ๑,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอกการลงโทษไว้มีกำหนด ๒ ปี ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นจำคุก ๒ เดือน ไม่รอกการลงโทษจำคุกและไม่ปรับ การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นที่รอกการลงโทษจำคุกให้จำเลยเป็นไม่รอกการลงโทษจำคุกนั้น เป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลย จึงไม่ต้องห้ามจำเลยฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๔.๓ ศาลอุทธรณ์แก้ไขโทษปรับสถานเดียวเป็นจำคุก แล้วเปลี่ยนโทษจำคุก เป็นกักขังแทน เป็นการแก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลย

ฎีกาที่ ๒๖๙๕/๒๕๔๘ ความผิดฐานเป็นผู้จัดให้มีการเล่นพนัน ศาลชั้นต้น พิพากษาลงโทษจำเลยที่ ๑ ให้ปรับสถานเดียว ๑,๐๐๐ บาท ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษาแก้ไขโทษเป็นจำคุกสถานเดียวมีกำหนด ๑ เดือน แต่ให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังแทนเป็นกรณีแก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลย ไม่ต้องห้ามจำเลยที่ ๑ ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๑๙

๔.๔ ศาลอุทธรณ์แก้ไขไม่เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นส่งตัวเด็กไปรับการศึกษาและอบรม เป็นการแก้ไขมาก

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๕. ความเหมือนและความต่างระหว่างมาตรา ๒๑๘ และ ๒๑๙

๕.๑ ความเหมือนของมาตรา ๒๑๘ และมาตรา ๒๑๙ คือ เป็นหลักการห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงเหมือนกัน

- ถ้าเข้าเกณฑ์ห้ามฎีกาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๑๘ เป็นกรณีศาลอุทธรณ์พิพากษายืนหรือแก้ไขเล็กน้อย หรือ
- เข้าเกณฑ์ห้ามฎีกาตามมาตรา ๒๑๙ ที่ศาลล่างทั้งสองต่างพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน ๒ ปี
- คู่ความถูกจำกัดสิทธิฎีกาเฉพาะปัญหาข้อเท็จจริงเท่านั้น แต่ถ้าฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายย่อมมีสิทธิฎีกาได้ ไม่ต้องห้ามทั้งมาตรา ๒๑๘ และ ๒๑๙

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๕.๒ ความต่างของมาตรา ๒๑๘และมาตรา ๒๑๙

๕.๒.๑ **มาตรา ๒๑๙** มีหลักการจำกัดสิทธิฎีกาเพราะศาลล่างทั้งสองต่างเห็นพ้องให้พิพากษา ลงโทษจำเลยเพียงเล็กน้อย คือจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ จึงไม่สมควรจะให้ฎีกาในข้อเท็จจริงได้ แต่ถ้าศาลใดศาลหนึ่งเห็นต่างออกไปว่า ไม่ใช่ เรื่องเล็กน้อย โดยให้จำคุกเกิน ๒ ปี หรือปรับเกิน ๔๐,๐๐๐ บาท ก็ไม่ควรไปจำกัดสิทธิฎีกา แตกต่างจากมาตรา ๒๑๘ ที่ค้ำประกันเฉพาะโทษที่จำเลยได้รับตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ไม่ ต้องสนใจว่าศาลชั้นต้นจะลงโทษจำเลยแค่ไหน อย่างไร เพราะการจำกัดสิทธิฎีกาตามมาตรา ๒๑๘ ให้ความสำคัญกับผลของคำวินิจฉัยของศาลล่างทั้งสองมากกว่าว่าแตกต่างกันมากหรือน้อยเพียงใด โดยใช้เฉพาะกรณีที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนหรือแก้ไขเล็กน้อยเท่านั้น หากศาล อุทธรณ์พิพากษายืนหรือแก้ไขเล็กน้อยและยังคงลงโทษจำเลยไม่เกิน ๕ ปี ก็ควรจำกัดสิทธิ คู่ความในการฎีกาข้อเท็จจริง ไม่สนใจว่าศาลชั้นต้นวางโทษจำคุกจำเลยมาเท่าใด แต่มาตรา ๒๑๙ พิจารณาอัตราโทษตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นด้วยว่าจำคุกจำเลยไม่เกิน ๒ ปี หรือไม่

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๕.๒.๒ **มาตรา ๒๑๙** วางเงื่อนไขว่า ศาลล่างทั้งสองลงโทษจำคุก จำเลยไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ โดยไม่คำนึงว่าศาลอุทธรณ์จะพิพากษายืน หรือแก้ไขคำ พิพากษาศาลชั้นต้น ทั้งไม่สนใจว่าจะแก้ไขเล็กน้อยหรือแก้ไข มาก

แตกต่างจากมาตรา ๒๑๘ ที่ให้นำหนักแก่ผลของคำพิพากษา ศาลอุทธรณ์ที่พิพากษายืนหรือแก้ไขเล็กน้อย จึงจะเข้าเกณฑ์ ห้ามฎีกาข้อเท็จจริง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๕.๒.๓ มาตรา ๒๑๘ ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษายืนหรือแก้ไขเล็กน้อย จะห้ามทั้งโจทก์และจำเลยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง โดยฝ่ายโจทก์ถูกห้ามเด็ดขาด แต่จำเลยให้ฎีกาข้อเท็จจริงได้หากศาลอุทธรณ์ลงโทษจำคุกจำเลยเกิน ๕ ปี ตามวรรคสอง จำเลยจะถูกห้ามฎีกาข้อเท็จจริงเมื่อศาลอุทธรณ์ลงโทษจำคุกจำเลยไม่เกิน ๕ ปี ตามวรรคหนึ่ง

แตกต่างจากมาตรา ๒๑๙ ที่ห้ามคู่ความ (โจทก์และจำเลย) ฎีกาข้อเท็จจริง ถ้าศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์จำคุกจำเลยไม่เกิน ๒ ปี โดยโจทก์ถูกห้ามเด็ดขาด ไม่มีข้อยกเว้น แต่จำเลยฎีกาข้อเท็จจริงได้ ถ้าศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้น ๒ ประการ คือ แก้ไขมากและเพิ่มเติมโทษจำเลยด้วย

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๖. ข้อจำกัดสิทธิฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ทวิ

ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ทวิ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกาคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งในข้อเท็จจริงในปัญหาเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัยแต่อย่างเดียว แม้คดีนั้นจะไม่ต้องห้ามฎีกาก็ตาม

ในการนับกำหนดโทษจำคุกตามความในมาตรา ๒๑๘ และ ๒๑๙ นั้น ห้ามมิให้คำนวณกำหนดเวลาที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยรวมเข้าด้วย”

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๖.๑ มาตรา ๒๑๙ ทวิ ห้ามคู่ความฎีกาเฉพาะในปัญหาข้อเท็จจริง แต่ไม่ห้ามฎีกาปัญหาข้อกฎหมาย

๖.๒ แมคดีไม่ต้องห้ามฎีกาในข้อเท็จจริง แต่ถ้าฎีกาคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งในข้อเท็จจริงในปัญหาเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัยแต่อย่างใด ย่อมต้องห้ามฎีกา

คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๑๙๙/๒๕๓๗ จำเลยฎีกาโดยสรุปว่า จำเลยเห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาศาลชั้นต้น แต่ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่าให้กักกันจำเลยมีกำหนด ๓ ปี ด้วยนั้น จำเลยไม่เห็นด้วยเพราะการลงโทษกักกันตามที่โจทก์ขอมานั้น เป็นการลงโทษแก่แก่น ทดแทนเพิ่มเติมเป็นผลร้ายแก่จำเลย เป็นฎีกาในข้อเท็จจริง ในปัญหาวิธีการเพื่อความปลอดภัยอย่างเดียวกันนั้น ซึ่งต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาตามป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ทวิ วรรคหนึ่ง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๖.๓ ในการนับกำหนดโทษจำคุก ห้ามเอากำหนดเวลาที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยรวมเข้ามาด้วย

ฎีกาที่ ๑๔๕๕/๒๕๑๑ (ปชญ) การกักกันตาม ป.อ. ไม่ใช่โทษอาญา แต่เป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยอันมีลักษณะเบากว่าโทษจำคุก ฉะนั้น จะอนุโลมกำหนดเวลากักกันเป็นกำหนดโทษจำคุกไม่ได้ และไม่ว่ากักกันจะมีกำหนดเวลาดำหรือเกินกว่า ๕ ปี ก็ตาม ย่อมเป็นอันต้องห้ามฎีกา

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๗. ข้อจำกัดสิทธิฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ตี

ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ตี ๖ บัญญัติว่า “ในคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก หรือเปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุก หรือคดีที่เกี่ยวกับการกักขังแทนค่าปรับ หรือกักขังเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน ถ้าศาลอุทธรณ์มิได้พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง”

เงื่อนไขสำคัญของมาตรา ๒๑๙ ตี ๖ ที่ต้องห้ามฎีกาต้องประกอบกัน ๒ ส่วน คือ

- ต้องเป็นคดีที่ศาลชั้นต้นลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก หรือเปลี่ยนโทษกักขังเป็นโทษจำคุก หรือคดีที่เกี่ยวกับการกักขังแทนค่าปรับ หรือกักขังเกี่ยวกับการริบทรัพย์สิน
- ศาลอุทธรณ์มิได้พิพากษากลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๘๔๐/๒๕๕๘ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยที่ ๔ มีความผิดตามฟ้อง ลงโทษจำคุก ๔ เดือน ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุก ๒ เดือน เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทนการที่ศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาไม่เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทนนั้น ศาลอุทธรณ์ยังพิพากษาว่าจำเลยที่ ๔ มีความผิดตามฟ้องโทษอยู่ เพียงแต่ลงโทษแตกต่างไปจากศาลชั้นต้นเท่านั้น คำพิพากษาศาลอุทธรณ์จึงเป็นการพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลชั้นต้น มิใช่พิพากษากลับ จึงห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ตี ๖ ประกอบ พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๔ ที่จำเลยที่ ๔ ฎีกาว่า เพิ่งเข้ามาเป็นกรรมการของจำเลยที่ ๑ ไม่รู้เห็นเกี่ยวข้อกับการที่จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้โจทก์... และขอให้รื้อการลงโทษจำคุกให้แก่จำเลยที่ ๔ นั้น เป็นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ต้องห้ามมิให้ฎีกาตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ทั้งเป็นกรณีที่ไม้อาจรับรองให้ฎีกาข้อเท็จจริงได้ ศาลฎีกาจึงไม่รับวินิจฉัยให้

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๘. ข้อจำกัดสิทธิฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์”

๘.๑ มาตรา ๒๒๐ ห้ามคู่ความฎีกาทั้งในปัญหาข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๘๒๖๑/๒๕๖๑ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยข้อหาร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา ๒๔๘, ๘๐, ๘๓ กับร่วมกันมีอาวุธปืนไม่ทราบชนิดและขนาดโดยไม่มีหมายเลขทะเบียนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนฐานพยายามฆ่าผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา ๒๔๘ประกอบมาตรา ๘๐, ๘๖ ข้อหาอื่นนอกจากนี้ให้ยก ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องจำเลยในความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๒๔๘ ประกอบมาตรา ๘๐, ๘๖ เสียด้วย นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จึงมีผลเท่ากับศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ในข้อหาร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่น ตาม ป.อ. มาตรา ๒๔๘, ๘๐, ๘๓ และข้อหาร่วมกันมีอาวุธปืนไม่มีหมายเลขทะเบียนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต **คดีจึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกา ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐**

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๙๓๙/๒๕๖๑ คดีส่วนอาญาศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า จำเลยถูกผู้ตายข่มเหงอย่างร้ายแรงด้วยเหตุอันไม่เป็นธรรมจึงกระทำความผิดต่อผู้ตาย อันเป็นการกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยบันดาลโทสะตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๗๒ ผู้ตายไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) จึงยกคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ของโจทก์ร่วมทั้งสอง ต่อมาศาลอุทธรณ์ภาค ๙ เห็นพ้องกับคำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นที่ว่า จำเลยกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นโดยบันดาลโทสะตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ ประกอบมาตรา ๗๒ ซึ่งเท่ากับว่าศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิจารณาแยกฟ้องในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ ดังนั้น โจทก์ร่วมทั้งสองฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยในความผิดฐานฆ่าผู้อื่นตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ ตามฟ้อง โดยกล่าวอ้างว่าการกระทำของจำเลยมิใช่การกระทำความผิดโดยบันดาลโทสะ จึงเป็นการฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยในข้อหาความผิดที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๙ พิจารณาแยกฟ้อง ซึ่งต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๘.๒ แม้เป็นการยกฟ้องในชั้นได้ส่วนมูลฟ้องก็เข้าเกณฑ์ห้ามฎีกาตามมาตรา ๒๒๐ ได้ (ฎีกาที่ ๒๘๙๑/๒๕๕๐)

๘.๓ ศาลชั้นต้นยกฟ้องหรือสั่งไม่รับฟ้องตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๑ หากศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ย่อมต้องห้ามตามมาตรา ๒๒๐

ฎีกาที่ ๓๒๙๔/๒๕๕๙ ศาลชั้นต้นตรวจคำฟ้องแล้วเห็นว่าเมื่อความผิดเกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลจังหวัดตรังและอยู่ในวิสัยที่โจทก์จะฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัดตรังได้ ทั้งไม่ปรากฏว่าการชำระคดีที่ศาลชั้นต้นจะสะดวกกว่าจึงไม่ประทับรับฟ้อง ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิจารณาพิพากษายืน ผลเท่ากับศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิจารณาแยกฟ้อง โจทก์ฎีกาไม่ได้ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๘.๔ ศาลชั้นต้นสั่งไม่ประทับฟ้องเพราะพนักงานอัยการโจทก์ไม่นำตัวจำเลยมาส่งศาลพร้อมฟ้อง หากศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ก็ต้องห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ฎีกาที่ ๓๑๘๕/๒๕๓๘ เมื่อศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามคำสั่งศาลชั้นต้นที่ว่าโจทก์ฟ้องโดยไม่นำตัวจำเลยมาส่งศาลพร้อมฟ้องจึงสั่งไม่ประทับฟ้องและจำหน่ายคดี เท่ากับศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๘.๕ กรณีสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๑)-(๗) ศาลชั้นต้นจึงสั่งจำหน่ายคดีของโจทก์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน มีผลเท่ากับศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้อง คู่ความไม่มีสิทธิฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ฎีกาที่ ๑๘๒๗/๒๕๕๒ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่า โจทก์จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความและศาลพิพากษาตามยอม เมื่อเป็นความผิดอันยอมความได้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๒) จึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ เห็นว่า กรณีดังกล่าวทำให้หนี้ที่จำเลยได้ออกเช็คเพื่อใช้เงินนั้นได้สิ้นผลผูกพันไปก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด คดีจึงเลิกกันตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๗ สิทธิของโจทก์ในการนำคดีอาญามาฟ้องระงับไป พิพากษายืน ย่อมมีผลว่าศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๑ พิพากษายกฟ้องโจทก์ ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาตามมาตรา ๒๒๐

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๘.๖ แม้เหตุผลในการที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องแตกต่างจากศาลชั้นต้นก็
ต้องห้ามฎีกาตามมาตรา ๒๒๐ เช่นกัน

ฎีกาที่ ๖๖๙๐/๒๕๕๔ ศาลชั้นต้นเห็นว่าฟ้องโจทก์เป็นฟ้องซ้ำตาม ป.วิ.อ.
มาตรา ๓๙ (๔) จึงมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ
ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ เห็นว่า เมื่อผู้ตายไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย โจทก์ทั้งสอง
ซึ่งเป็นบิดามารดาจึงไม่มีอำนาจฟ้องคดีนี้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒ (๔) ประกอบ
มาตรา ๕ (๒), ๒๘ พิพากษาแก้เป็นว่าให้ยกฟ้อง ย่อมมีผลเท่ากับว่าศาล
ชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๗ พิพากษายกฟ้องโจทก์ ซึ่งต้องห้ามมิให้คู่ความ
ฎีกาไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย แมคดีนี้จะเป็นการ
พิจารณาชั้นใต้ส่วนมูลฟ้อง ก็ต้องห้ามมิให้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๘.๗ ความผิดตามฟ้องรวมการกระทำหลายอย่าง หากทั้งสองศาลลงโทษ
จำเลยเฉพาะบทเบาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคท้าย ต้องถือว่าบทหนัก
ตามฟ้องศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ให้ยกฟ้องแล้ว ซึ่งต้องห้ามฎีกาตาม
มาตรา ๒๒๐

ฎีกาที่ ๙๒๗๙/๒๕๓๙ โจทก์ฟ้องให้ลงโทษจำเลยที่ ๒ ตาม ป.อ. มาตรา
๒๙๗ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยที่ ๒ มีความผิดตามมาตรา ๒๙๕ โจทก์
และจำเลยที่ ๒ อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษาให้ยกฟ้องสำหรับจำเลย
ที่ ๒ เท่ากับศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๒ พิพากษายกฟ้องโจทก์ใน
ข้อหาตามมาตรา ๒๙๗ โจทก์จึงฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๒ ตาม ป.อ. มาตรา
๒๙๗ อีกไม่ได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๘.๘ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง แต่ศาลอุทธรณ์ฟังว่าความผิดตามฟ้องรวมการกระทำความผิดบทเบาด้วย จึงลงโทษจำเลยบทเบาซึ่งเป็นความผิดในตัวเอง โจทก์ก็ต้องห้ามมิให้ฎีกาในบทหนัก เพราะต้องถือว่าบทหนักนั้นศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ได้ยกฟ้องแล้ว

ฎีกาที่ ๑๐๒๓/๒๕๓๑ โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตาม ป.อ. มาตรา ๒๘๘ ศาลชั้นต้นฟังว่าการกระทำของจำเลยเป็นการป้องกันตัวพอสมควรแก่เหตุพิพากษายกฟ้อง ศาลอุทธรณ์เห็นว่ากรกระทำของจำเลยไม่เป็นการป้องกันแต่เป็นการกระทำโดยบันดาลโทสะและจำเลยไม่มีเจตนาฆ่า พิพากษากลับว่าจำเลยมีความผิดตาม มาตรา ๒๙๐, ๗๒ การที่ศาลล่างทั้งสองต่างยกฟ้องในข้อหาฆ่าผู้อื่นโดยอาศัยข้อเท็จจริง ฎีกาโจทก์ที่ว่าพยานหลักฐานฟังได้ว่าจำเลยมีเจตนาฆ่าผู้ตายขอให้ลงโทษตามฟ้องนั้น เป็นฎีกาในข้อเท็จจริง ต้องห้ามตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๘.๙ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าจำเลยไม่มีความผิดข้อหาใด แม้มิได้พิพากษายกฟ้องในข้อหาอื่น เมื่อศาลอุทธรณ์มิได้แก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นในส่วนนี้ ต้องถือว่าศาลอุทธรณ์พิพากษายืนให้ยกฟ้องในข้อหานี้ด้วย ต้องห้ามฎีกา ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ฎีกาที่ ๑๖๓๕/๒๕๓๗ ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าจำเลยไม่มีความผิดตาม พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ แม้ศาลชั้นต้นไม่ได้พิพากษายกฟ้องโจทก์ในข้อหานี้ก็ตาม ก็ต้องถือว่าศาลชั้นต้นได้พิพากษายกฟ้องในความผิดข้อหานี้แล้ว เมื่อศาลอุทธรณ์มิได้แก้คำพิพากษาศาลชั้นต้นในส่วนนี้ จึงถือว่าศาลอุทธรณ์พิพากษายืนให้ยกฟ้องในข้อหานี้ด้วย ความผิดตาม พ.ร.บ. อาวุธปืนฯ จึงต้องห้ามมิให้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๘.๑๐ ศาลอุทธรณ์ยกอุทธรณ์เพราะอุทธรณ์ต้องห้าม ถือไม่ได้ว่าพิพากษายกฟ้อง ไม่ต้องห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

คำสั่งคำสั่งศาลฎีกาที่ ๒๖๖๙/๒๕๔๖ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ส่วนศาลอุทธรณ์พิพากษายกอุทธรณ์เพราะเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้าม จึงมิใช่กรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโดยอาศัยข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๒๐ จึงไม่ต้องห้ามฎีกา

๘.๑๑ ศาลชั้นต้นยกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มาศาลตามกำหนดนัดตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๖๖ หากศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ย่อมต้องห้ามฎีกาตามมาตรา ๒๒๐

ฎีกาที่ ๑๗๕๑/๒๕๔๘ ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐ ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในคดีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกฟ้องเพราะโจทก์ไม่มาศาลตามมาตรา ๑๖๖ วรรคหนึ่ง ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน เป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ จึงต้องห้ามมิให้โจทก์ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

ข้อจำกัดสิทธิในการฎีกา (ต่อ)

๘.๑๒ การยกคำร้องขอให้ยกคดีโจทก์ขึ้นพิจารณาใหม่ หรือคำร้องขอคืนของกลาง แม้ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนก็ไม่ต้องห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๐

คำสั่งคำสั่งศาลฎีกาที่ ๙๒๘๐/๒๕๕๑ โจทก์ขอให้ยกคดีขึ้นพิจารณาใหม่ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องและศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ไม่ใช่กรณีที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ ไม่อยู่ในบังคับมาตรา ๒๒๐

คำสั่งคำสั่งศาลฎีกาที่ ๓๔๒/๒๕๑๙ (ปชญ) ในกรณีที่ผู้ร้องยื่นคำร้องขอคืนทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบโดยอ้างว่าผู้ร้องเป็นเจ้าของอันแท้จริง มิได้รู้เห็นเป็นใจในการกระทำความผิดตั้งบัญญัติไว้ตาม ป.อ. มาตรา ๓๖ นั้น แม้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำร้องของผู้ร้องโดยอาศัยข้อเท็จจริง ผู้ร้องก็ย่อมฎีกาได้

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา

ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ บัญญัติว่า “ในคดีซึ่งห้ามฎีกาไว้โดย มาตรา ๒๑๘, ๒๑๙ และ ๒๒๐ แห่งประมวลกฎหมายนี้ ถ้าผู้พิพากษาคนใดซึ่งพิจารณา หรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำ ความเห็นแย้งในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดและ อนุญาตให้ฎีกา หรืออธิบดีกรมอัยการลงลายมือชื่อรับรองในฎีกา ว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัย ก็ให้รับฎีกานั้นไว้ พิจารณาต่อไป”

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

๑. ข้อจำกัดสิทธิตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘, ๒๑๙, ๒๒๐ เท่านั้น ที่มาตรา ๒๒๑ ยอมให้มีการอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกาได้ (ฎีกาที่ ๕๕๒๔/๒๕๔๑) ฎีกาที่ ๑๓๐๖๐/๒๕๔๓ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษกักขังแทนโทษจำคุก ศาลอุทธรณ์ภาค ๕ พิพากษายืน คดีจึงต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ตี ซึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณา และลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นจะอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้ เฉพาะในคดีซึ่งต้องห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘, ๒๑๙ และ ๒๒๐ เท่านั้น จะอนุญาตให้ฎีกาในคดีซึ่งต้องห้ามฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๙ ตี ไม่ได้ ดังนั้น ที่ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้น อนุญาตให้จำเลยทั้งสี่ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง จึงเป็นการมิชอบ

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

๒. บุคคลที่กฎหมายกำหนดให้มีอำนาจอนุญาตหรือรับรองฎีกา

- ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาในศาลชั้นต้น (ซึ่งอาจเป็นผู้พิพากษาอาวุโสได้)
- ผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้น
- ผู้พิพากษาซึ่งทำความเห็นแย้งในศาลชั้นต้น
- ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาในศาลอุทธรณ์ (ศาลอุทธรณ์ภาค)
- ผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ (ศาลอุทธรณ์ภาค)
- ผู้พิพากษาซึ่งทำความเห็นแย้งในศาลอุทธรณ์ (ศาลอุทธรณ์ภาค)
- อธิบดีกรมอัยการ (อัยการสูงสุด) หรืออัยการผู้ที่ได้รับมอบหมาย ลงลายมือชื่อรับรองในฎีกา

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๒๒๐/๒๕๔๔ ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย ๒ เดือน ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้เป็นว่าให้เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษกักขังแทนมีกำหนด ๒ เดือน เป็นการแก้ไขเล็กน้อย จึงต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๘ วรรคหนึ่ง การที่จำเลยฎีกาขอให้รื้อการลงโทษหรือจำหน่ายคดีจากสารบบความโดยฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง จึงต้องห้ามตามบทกฎหมายดังกล่าว แม้จำเลยได้ยื่นคำร้องขอให้ผู้พิพากษาซึ่งได้พิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาคดีนี้อนุญาตให้ฎีกา แต่ปรากฏว่าผู้พิพากษาศาลชั้นต้นผู้อนุญาตให้ฎีกา มิใช่ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาหรือลงชื่อในคำพิพากษาหรือทำความเห็นแย้ง การอนุญาตให้ฎีกาจึงไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๓๐๙๔/๒๕๓๙ จำเลยยื่นคำร้องขออนุญาตยื่นฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงพร้อมกับฎีกาภายในกำหนดระยะเวลายื่นฎีกา ถึงแม้ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นจะสั่งอนุญาตให้ฎีกา เมื่อล่วงเลยระยะเวลาฎีกาและย้ายไปรับราชการอยู่ที่ศาลอื่นแล้ว ก็เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

๒.๑ ผู้พิพากษาที่เพียงแต่สืบพยานประเด็นไม่มีอำนาจอนุญาตให้ฎีกา (ฎีกาที่ ๓๔๒๐/๒๕๓๘)

๒.๒ ผู้พิพากษาที่ทำความเห็นแย้งไว้ต้องอนุญาตให้ฎีกาอีกชั้นหนึ่ง (ฎีกาที่ ๑๖๖/๒๕๐๗)

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

๒.๓ ผู้พิพากษาที่ทำความเห็นแย้งอาจอนุญาตให้ฎีกาล่วงหน้าได้ คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๔๗๘/๒๕๑๓ (ปชญ) ผู้พิพากษาซึ่งทำความเห็นแย้งได้รับรองล่วงหน้าให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงได้ ถือว่าเป็นการอนุญาตให้ฎีกาแล้วตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ ผู้ฎีกาต้องยื่นคำร้องภายในกำหนดเวลายื่นฎีกาเท่านั้น จะยื่นเมื่อล่วงพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหาได้ไม่

๓. กำหนดเวลายื่นคำร้องขออนุญาตหรือรับรองฎีกา

๓.๑ ต้องยื่นคำร้องขออนุญาตหรือรับรองให้ฎีกาภายในกำหนดฎีกา

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๑๒๒๙๑/๒๕๕๕ การขอให้อัยการสูงสุดรับรองในฎีกาว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัยและรับฎีกาไว้พิจารณาต่อไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ นั้น ผู้ฎีกาต้องยื่นคำขอภายในกำหนดเวลายื่นฎีกาตาม มาตรา ๒๑๖ เท่านั้น จะยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวหาได้ไม่ จำเลยทำหนังสือยื่นต่ออัยการสูงสุดให้รับรองฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงเมื่อพ้นกำหนดเวลายื่นฎีกาแล้ว จึงต้องห้ามตามบทบัญญัติดังกล่าว **แม้ต่อมา** อัยการสูงสุดจะรับรองว่ามีเหตุอันควรที่ศาลสูงสุดจะได้วินิจฉัยและรับฎีกาไว้พิจารณาต่อไปและศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้รับฎีกาของจำเลยก็ไม่ทำให้ฎีกาของจำเลยกลับกลายเป็นฎีกาที่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๒๙๗๒/๒๕๕๐ จำเลยสามารถยื่นฎีกาได้ภายในวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๓๙ จำเลยยื่นคำร้องพร้อมฎีกาต่อผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นในวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๙ ขอให้อนุญาตให้จำเลยฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ ยังอยู่ในกำหนดระยะเวลาที่จำเลยจะฎีกาได้ จึงเป็นคำร้องที่ยื่นโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่วนคำร้องของจำเลยพร้อมฎีกาที่ขอให้ผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์อนุญาตให้จำเลยฎีกา ยื่นเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ นั้น ล่วงพ้นระยะเวลาที่จำเลยมีสิทธิฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์เสียแล้ว การยื่นคำร้องดังกล่าวของจำเลยต่อผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์จึงเป็นการปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งยกคำร้องของจำเลยนั้นชอบแล้ว

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

๓.๒ หากยื่นภายในกำหนดอายุฎีกาแล้ว การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกาอาจทำภายหลังเมื่อสิ้นอายุฎีกาแล้วได้

๓.๓ กำหนดระยะเวลายื่นฎีกาอาจยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลาได้ (ฎีกาที่ ๕๕๘๕/๒๕๕๓)

๓.๔ ศาลมีหน้าที่ส่งคำร้องขออนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา

๓.๕ การร้องขอให้ผู้พิพากษาอนุญาตให้ฎีกา ไม่จำเป็นต้องระบุตัวผู้หนึ่งผู้ใดโดยเฉพาะเจาะจงก็ได้

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ๖๒๔/๒๕๕๒ คำร้องของโจทก์มีข้อความว่า “ขอประทานศาลที่นั่งพิจารณาในศาลชั้นต้นและหรือศาลอุทธรณ์ ได้รับรองไว้หรือรับรองในเวลาตรวจฎีกาว่ามีเหตุสมควรที่จะฎีกาได้ หรือขอประทานให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์อนุญาตให้โจทก์ฎีกาได้” เป็นการลอกเลียนถ้อยคำใน ป.วิ.พ. มาตรา ๒๕๘ วรรคหนึ่ง แต่แสดงให้เห็นเจตนาของโจทก์ว่าประสงค์ให้มีการรับรองหรืออนุญาตให้ฎีกา ซึ่งถือได้ว่าการระบุตัวผู้พิพากษาที่จะให้รับรองฎีกาแล้ว เพราะแม้ไม่ระบุชื่อก็ไม่อาจตีความว่าเป็นผู้พิพากษานายอื่นนอกจาก ๓ นาย ที่ลงชื่อในคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ และในส่วนขอให้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นรับรองฎีกา แม้ผู้พิพากษาที่นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นมีหลายคน แต่ก็พอถือได้ว่าโจทก์ประสงค์ให้ผู้พิพากษาที่ลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นเป็นผู้รับรองฎีกา คำร้องของโจทก์จึงปฏิบัติถูกต้องตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๕๘ วรรคท้ายแล้ว ส่วนที่โจทก์ขอให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์อนุญาตให้ฎีกานั้นเป็นขั้นตอนที่โจทก์อาจกระทำต่อไป หากผู้พิพากษาดังกล่าวไม่รับรองฎีกา

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

๓.๖ การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกาจะทำลงในฎีกาหรือเอกสารแยกต่างหากจากฎีกาก็ได้

๓.๗ ข้อความแห่งการอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา ต้องมีข้อความว่า “ข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุด หรือศาลฎีกา” และต้องมีข้อความว่า “อนุญาตให้ฎีกา” ด้วย

ฎีกาที่ ๑๙๑/๒๕๒๐ (ปชญ) ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นมีคำสั่งรับฎีกาว่า “จำเลยฎีกาในปัญหาข้อกฎหมาย จึงรับเป็นฎีกาและรับรองให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง สำเนาให้โจทก์” ตามฎีกาของจำเลยไม่ปรากฏว่ามีข้อใดที่ศาลชั้นต้นเห็นว่าเป็นปัญหาข้อเท็จจริงที่ได้พิเคราะห์เห็นว่า ข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาสำคัญอย่างไร อันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกาได้ เป็นแต่บันทึกรับรองพ่วงท้ายคำสั่งรับฎีกามาลอย ๆ จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการอนุญาตให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงโดยชอบ ศาลฎีกาไม่รับพิจารณา

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

๓.๘ การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมไม่มีผล

ฎีกาที่ ๒๔๔๑/๒๕๖๒ จำเลยที่ ๑ เคยยกปัญหาเรื่องสายลับไม่ได้มาเบิกความขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์ แต่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ มิได้หยิบยกข้อเท็จจริงที่จำเลยที่ ๑ อุทธรณ์ขึ้นวินิจฉัย จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ฎีกาโต้แย้งคัดค้านว่าการที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ไม่ได้วินิจฉัยนั้น ไม่ชอบอย่างไร โดยไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ เพราะเหตุใด ที่ถูกแล้วศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ควรวินิจฉัยอย่างไร และด้วยเหตุผลใด แต่จำเลยที่ ๑ กลับยกข้อเท็จจริงทำนองเดียวกับที่เคยยกขึ้นกล่าวอ้างในศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ขึ้นฎีกาซ้ำอีก จึงเป็นข้อเท็จจริงที่เพิงยกขึ้นในชั้นฎีกา และถือไม่ได้ว่าเป็นการคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๗ เป็นฎีกาที่ไม่ชอบตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๑๖ ทั้งมิได้เป็นข้อที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๗ ได้ตัดสินไว้ จึงไม่อาจใช้ดุลพินิจให้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ ได้ ที่ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกามานั้นเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

ฎีกาที่ ๔๒๐๐/๒๕๕๙ ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๑๖ วรรคหนึ่งและมาตรา ๒๒๕ วางหลักว่า ฎีกาทุกฉบับต้องมีข้อคัดค้านคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ระบุข้อเท็จจริงโดยย่อหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิงเป็นลำดับ คดีนี้ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้องในความผิดฐานร่วมกันฆ่าผู้อื่น โจทก์ร่วมที่ ๒ อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ร่วมที่ ๒ ฎีกาโดยคัดลอกข้อความที่อุทธรณ์มาเป็นฎีกาทั้งสิ้นและศาลอุทธรณ์ได้มีคำวินิจฉัยในปัญหาเดียวกันไว้แล้ว ฎีกาของโจทก์ร่วมที่ ๒ มิได้ยกเหตุผลคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ว่าไม่ถูกต้อง หรือคลาดเคลื่อนอย่างไรที่ถูกแล้วศาลอุทธรณ์ควรวินิจฉัยอย่างไรและด้วยเหตุผลใด ไม่ชอบด้วยบทกฎหมายดังกล่าว จึงไม่อาจใช้ดุลพินิจอนุญาตให้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ ได้ แม้ผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกาและศาลชั้นต้นรับฎีกาของโจทก์ร่วมที่ ๒ มาเป็นการไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

๓.๙ คำสั่งการอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกาเป็นดุลพินิจเด็ดขาดเฉพาะตัว

ฎีกาที่ ๖๘๕/๒๕๒๓ (ปชญ) ตามบทบัญญัติแห่ง ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ ที่ว่าข้อความที่คัดค้านนั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดนั้น กฎหมายมอบให้เป็นดุลพินิจอันเด็ดขาดของผู้พิพากษาผู้มีคำสั่งอนุญาตให้ฎีกา

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

๓.๑๐ กรณีที่ต้องขออนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา แต่ผู้พิพากษาอ้างว่าคดีไม่ต้องห้ามฎีกานั้น เป็นการสั่งโดยผิดหลง ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยโดยเพิกถอนคำสั่งศาลชั้นต้นได้ และให้ศาลชั้นต้นพิจารณาใหม่ว่าจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตตามรูปคดี

ฎีกาที่ ๖๗๐/๒๕๔๗ คดีของจำเลยต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง จำเลยย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในศาลชั้นต้นรับรองว่า ข้อความที่ตัดสินนั้นเป็นปัญหาอันควรสู่ศาลสูงสุดและอนุญาตให้ฎีกา ผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในศาลชั้นต้นมีหน้าที่พิจารณาเพียงว่า ข้อความที่ตัดสินการที่ผู้พิพากษาซึ่งลงชื่อในศาลชั้นต้นสั่งว่าคดีไม่ต้องห้ามฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง จึงเป็นการสั่งคดีโดยผิดหลงและเป็นการดำเนินการกระบวนพิจารณาที่ไม่ชอบ ถือว่าไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาคดี นั้นเป็นปัญหาสำคัญอันควรสู่ศาลสูงสุดหรือไม่เท่านั้นตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยโดยให้เพิกถอนคำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่ชอบเสียได้ และให้ศาลชั้นต้นดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรา ๒๐๘ (๒) ประกอบมาตรา ๒๒๕

การอนุญาตหรือรับรองให้ฎีกา (ต่อ)

๓.๑๑ การรับรองให้ฎีกาตามกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเป็นพิเศษโดยเฉพาะ ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายนั้น ๆ ไม่อาจนำ ป.วิ.อ. ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไปมาใช้บังคับได้

ฎีกาที่ ๒๘๖๙/๒๕๖๑ คดียาเสพติด แม้จะอยู่ในชั้นตรวจคำฟ้อง เมื่อศาลชั้นต้นสั่งไม่รับคำฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ขอให้ศาลชั้นต้นรับชำระคดี ถือว่าเป็นการอุทธรณ์ในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดย่อมเป็นที่สุดตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติดฯ มาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า หากโจทก์จะฎีกาต้องยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ ไม่อาจนำบทบัญญัติตาม ป.วิ.อ. ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไปมาใช้บังคับได้ การที่อัยการสูงสุดลงลายมือชื่อรับรองฎีกาของโจทก์ว่ามีเหตุอันสมควรที่ศาลฎีกาจะได้วินิจฉัย เป็นการรับรองให้ฎีกาตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒๑ มิใช่การยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกา เมื่อโจทก์ยื่นฎีกาโดยมิได้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อขอให้รับฎีกาของโจทก์ไว้วินิจฉัย จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติดฯ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง เป็นฎีกาที่ไม่ชอบ ศาลฎีกาไม่รับวินิจฉัย

จบบริบูรณ์
ขอให้นักศึกษาทุกคน
ประสบความสำเร็จ
ในการสอบผ่านเนติบัณฑิตไทย

